

Cultuurkwadraat: over Cultuureducatie met Kwaliteit in Zeeland

Projectplan 2017-2020

Aangepaste versie, zonder matching Zeeuws-Vlaanderen

Inhoudsopgave

Samenvatting	pag. 3
Inleiding	pag. 4
Reflectie op de stand van zaken	pag. 6
Activiteiten 2017-2020	pag. 8
Samenwerking onderwijs, culturele instellingen, Pabo en kunstvakonderwijs	pag. 19
Kennisdeling	pag. 21
Monitoring en evaluatie	pag. 23
Planning Cultuurkwadraat	pag. 24
Begroting CmK 2017-2020	pag. 25

Samenvatting

2016 is een goed jaar voor Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK) in Zeeland. Het is het jaar van oogsten en dus een jaar dat als veelbelovende springplank fungeert voor een nieuwe periode CmK. De start van CmK 2013-2016 in Zeeland kwam daarentegen traag op gang. Na aanvang in het najaar van 2013 bleek dat bepaalde doelstellingen te ambitieus geformuleerd waren en daardoor in de praktijk onhaalbaar.

Vanaf medio 2015 hebben wij op diverse vlakken bijgestuurd en is besloten De Cultuur Loper, het Brabantse CmK-programma, op de Zeeuwse scholen te introduceren. In 2016 zijn we begonnen met oogsten: de eerste scholen werken met De Cultuur Loper aan een samenhangend curriculum en structureel cultuuronderwijs, samen met proeftuinscholen zijn vier complete leerlijnen ontwikkeld, er zijn veel icc'ers en cultuuraanbieders geschoold en actieve netwerken met culturele partners tot stand gekomen.

De beoogde resultaten in opzet en bereik zoals in ons projectplan 2013-2016 beschreven, worden slechts gedeeltelijk gehaald. In de periode 2017-2020 focussen we op het realiseren van concrete en blijvende resultaten: zowel wat betreft de inbedding van cultuureducatie in beleid als in de dagelijkse praktijk van de scholen. Het basisonderwijs en de projectorganisatie hechten aan een helder gepositioneerd loket cultuureducatie voor heel Zeeland, dat in dialoog met scholen en schoolbestuurders adequate ondersteuning biedt. Dit in partnerschap met de regionale centra voor cultuureducatie, die de programmering en organisatie van cultuurprogramma's voor hun rekening blijven nemen. In 2016 richten we hiertoe een nieuwe stichting op die compact en efficiënt is: Cultuurkwadraat, ofwel C². Cultuurkwadraat is als penvoerder verantwoordelijk voor het CmK-budget en het uitvoeren van het projectplan en werkprogramma.

Cultuurkwadraat gaat in de nieuwe periode met de twee uitvoeringsprogramma's Kunstkwaliteit en Onderwijskwaliteit werken aan het verbeteren van de Zeeuwse cultuureducatie. Met het Uitvoeringsprogramma Onderwijskwaliteit, bestaande uit vier programmalijnen, werken we aan de doelen van Cultuureducatie met Kwaliteit 2017-2020.

Inleiding

De interne en externe context waarin het project zich bevindt

Zeeland is met ruim 380.000 inwoners de provincie met het kleinste inwoneraantal van Nederland. De geografische structuur van (schier)eilanden, polders, op zichzelf aangewezen dorpen en steden heeft geleid tot een samenleving met een duidelijke couleur locale. Hoewel in de huidige tijd veel minder manifest, is het nog steeds een factor om rekening mee te houden bij de aanpak van cultuureducatie.

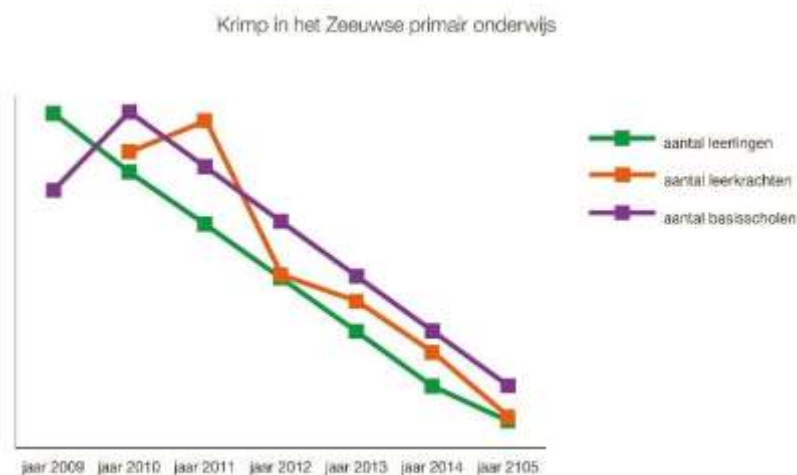
Cultuureducatie is in de Zeeuwse setting bepaald geen onbeschreven blad. Er is een geschiedenis van culturele programmering en ondersteuning van bijna alle Zeeuwse scholen door drie regionale centra voor cultuureducatie en een provinciale steunfunctie voor cultuur. In 2013 vormde deze setting de basis voor het projectplan Cultuureducatie boven C-niveau, de Zeeuwse uitwerking van CmK.

Primair onderwijs

Het primair onderwijs is in Zeeland hecht georganiseerd. Ruim 90% van de schoolbesturen is aangesloten bij de Coöperatie Primair Onderwijs Zeeland (CPOZ). Met deze coöperatie, waaraan ook de Hogeschool Zeeland (HZ) en het Regionaal Pedagogisch Centrum Zeeland (RPCZ) deelnemen, is een unieke vorm van samenwerking en kennisdeling gecreëerd. Het platform biedt grote voordelen voor het bestuurlijk afstemmen en operationeel versterken van de aanpak van cultuureducatie in het basisonderwijs.

De afgelopen jaren is onder schoolbesturen de betrokkenheid bij en het draagvlak voor cultuureducatie vergroot. Niet alleen in CPOZ-verband, maar ook bij de overige onderwijsorganisaties. Schoolbestuurders zetten zich actief in om cultuureducatie een steviger plek te geven in het curriculum. Zo honoreerde het Fonds voor Cultuurparticipatie (FCP) in juni 2016 de aanvraag van drie onderwijsorganisaties voor de regeling Professionalisering Cultuuronderwijs, hebben inmiddels zestien scholen ingetekend op de Impulsregeling Muziekonderwijs en zijn zestien scholen gestart met De Cultuur Loper.

Al zijn we over het hoogtepunt heen, Zeeland heeft nog steeds te maken met krimp. De krimp is van grote invloed op vormgeving en organisatie van de scholen, en op hun curriculum. Om ook in 'krimpscholen' een succesvolle verankering van cultuureducatie te bewerkstelligen, is in de projectaanpak flankerend beleid voorzien. Dit wordt met de schoolbestuurders individueel en in CPOZ-verband afgestemd.

Projectorganisatie Cultuureducatie boven C-niveau

In Zeeland is voor CmK 2013-2016 de projectorganisatie Cultuureducatie boven C-niveau (CEbovenC) gevormd, waaraan deelnemen:

- ZB Planbureau (voorheen SCOOP) als penvoerder en projectleider;
- Centrum KCE Oosterschelderegio in Goes (directievoering door de Zeeuwse Muziekschool);
- Stichting Cultuureducatie Zeeuws-Vlaanderen in Terneuzen (directievoering door Bibliotheek Zeeuws-Vlaanderen);
- Stichting Kunsteducatie Walcheren in Middelburg.

CEbovenC is verantwoordelijk voor de centrale sturing van de decentrale uitvoering van het gelijknamige projectplan. De provincie is in 2013 daartoe met de dertien gemeenten in regioverband overeengekomen dat deze aan bovengenoemde regionale organisaties vier jaar lang budget binnen de bestaande subsidies beschikbaar stellen. Het aandeel van de dertien gemeenten in de matching bedroeg in 2013-2016 €150.000 per jaar, dat van de provincie €60.000.

Consequentie van deze aanpak was dat de drie regionale centra hun mensen, gemeentelijk en provinciaal gefinancierd, inzetten voor de uitvoering van het projectplan. Dit legde een flinke claim op de organisaties. Vooral in 2014 was de spagaat tussen voortgang in de reguliere dienstverlening en 'meters maken' met het CmK-project voelbaar en zichtbaar. In de gehele projectperiode is dit een terugkerend probleem gebleken.

Waarom gaan we door?

Er is voldoende draagvlak in Zeeland voor voortzetting van CmK. Hoewel de resultaten in opzet en bereik – zoals in het projectplan 2013-2016 beschreven – slechts gedeeltelijk worden bereikt. Terugkijkend bleken delen van het projectplan te veel vanuit systeemdenken en te weinig vanuit de praktijk van scholen én centra bedacht. De komende periode richten we ons dan ook op het uitbouwen en versterken van dat wat we samen met de scholen en culturele partners in gang hebben gezet.

We ervaren bij beide groepen meer bewustzijn en draagvlak voor cultuureducatie. Met het onderwijs is een intensievere dialoog tot stand gekomen, zowel op team-, directie- als op bestuurlijk niveau. Uit deze dialoog komt het besluit voort de organisatievorm van de projectorganisatie aan te passen. Gesteund, door met name het bestuurlijk draagvlak, bouwen we een nieuwe organisatie waarmee we een blijvend bloeiende cultuureducatiepraktijk in en rondom het Zeeuwse onderwijs kunnen bouwen, behouden en versterken.

Reflectie op de stand van zaken

Medio mei 2013 keurde het FCP de Zeeuwse aanvraag voor CmK 2013-2016 goed. In de aanloopfase was er discussie over de voorgestelde aanpak en bedong het fonds aanscherping van het plan. Gedurende de eerste jaren vroeg een aantal aspecten om aandacht.

- Verschillen in organisatievorm, capaciteit, werkwijze en aanpak van de drie regionale centra kleurden de discussie. De centra zijn dermate verschillend dat dit de samenwerking in de projectorganisatie voortdurend beïnvloedde.
- ZB Planbureau staat als steunfunctieorganisatie, penvoerder en projectleider op grote afstand van het uitvoerende beleid in de drie regio's en zeker van de onderwijspraktijk. Dit komt tot uitdrukking in het projectplan 2013-2016, dat te weinig handvatten bood om de gewenste veranderingen in de aanpak van cultuureducatie in de regio's tot stand te brengen.
- Vergeleken met andere provincies en steden én in verhouding tot de beschikbare middelen en organisatieomvang, koos Zeeland met een bereik van 100% voor een zeer ambitieuze doelstelling. De keuze is gebaseerd op het feit dat de regionale centra in de loop der tijd een groot bereik hebben opgebouwd in dienstverlening aan het primair onderwijs.
- In de Zeeuwse aanpak is gekozen voor het CBA-model, een ontwikkelingsstrategie waarbij de cultuureducatieambities van scholen op drie niveaus – C, B en A – van beleid en uitvoering worden onderscheiden. Ons doel was dat alle scholen aan het einde van de periode dienden te participeren op ten minste het C-niveau. Er zijn aannames gedaan voor bereidheid en mate van doorstroming naar B- en A-niveau (respectievelijk 65% en 30%). De deelname aan een cultuurmenu is als het instapniveau (C-niveau) beschouwd. Gaandeweg bleek dat sommige scholen waarschijnlijk onder C-niveau zaten, dat scholen geen behoefte hadden zich vast te leggen op een bepaald niveau en/of dat de praktijk veel te divers is om scholen in te delen in een C-, B- of A-niveau.

Voortschrijdend inzicht

De projectorganisatie kenmerkte zich lange tijd door discussies over en een zoektocht naar de juiste aanpak. Het ging over de vertaling van het CBA-model naar een effectieve ondersteuningspraktijk; vorm en inhoud van de te ontwikkelen leerlijnen; de verhouding tussen de bestaande dienstverlening en de nieuwe aanpak, en tussen de vergrote vraag naar cultuurmenu's en culturele programma's op maat. En waar bevond zich de scheidslijn tussen de autonome regionale uitvoeringsverantwoordelijkheid van de drie centra en de Zeeuwse aanpak van de uitvoeringsorganisatie? Was het realistisch om, behalve de Basistraining ICC, in coöperatie met HZ en RPCZ, ook een opleiding voor cultuurbegeleiders te starten? Hoe moest worden omgegaan met de tegenvallende verandercapaciteit bij scholen, nodig om een kwaliteitsslag te maken? Hoe diende de projectorganisatie zich te verhouden tot de bestuurders van het primair onderwijs en tot de HZ en het RPCZ?

Ter versterking van de projectorganisatie is begin 2015 een senior projectadviseur aangesteld. In de loop van dat jaar zijn veel van bovenstaande vraagstukken opgelost. We namen afscheid van het CBA-model en kozen eind 2015 weloverwogen voor De Cultuur Loper. Er is een scholingstraject gestart en een begin gemaakt met netwerkbijeenkomsten en expertmeetings. In mei 2016 is decultuurloperzeeland.nl gelanceerd en inmiddels zijn zestien scholen gestart. Verwacht wordt dat aan het eind van 2016 twintig scholen de acht stappen van De Cultuur Loper doorlopen en – met behulp van het ondersteuningsbudget en de intermediair die elk team ondersteunt – cultuureducatie in curriculum en leeromgeving verankeren. Tegelijkertijd worden de leerlijnen Erfgoed, Dans, Muziek en Beeldend opgeleverd.

Samenvatting resultaten

Het jaar 2016 geldt als oogstjaar van de eerste periode.

- De basistrainingen voor icc'ers en cultuuraanbieders kwamen in 2015 al goed op gang: dit leverde 37 gecertificeerde icc'ers op.
- Er zijn verdiepingsbijeenkomsten georganiseerd voor leerkrachten, cultuuraanbieders en educatief medewerkers.
- De Culturele Ladekast is ingezet als referentiekader om inhoud, doelen en de te ontwikkelen vermogens van de cultuurprogramma's te kunnen ordenen.
- In samenwerking met proeftuinscholen kwamen de eerste leerlijnen gereed, zodat er vanaf 2016-2017 ten minste vier leerlijnen (Erfgoed, Dans, Muziek en Beeldend) beschikbaar zijn.
- Vanaf mei, met de lancering van decultuurloperzeeland.nl, bieden we scholen De Cultuur Loper aan, het in Brabant ontwikkelde programma bestaande uit coaching, scholing en een online instrument. De eerste twintig scholen die in 2016 met De Cultuur Loper aan de slag gaan, krijgen een impulsbudget.
- Gesprekken met HZ en RPCZ over de post-hbo-opleiding Cultuurbegeleider en een bredere opdrachtverstrekking leidden in 2014 niet tot, voor de betrokken partijen, gewenste resultaten. In 2015-2016 zijn nieuwe gesprekken gestart. Een van de uitkomsten is dat de HZ en de projectorganisatie onderzoeken of en op welke wijze het project verbonden kan worden met het in het voorjaar van 2016 geïnstalleerde lectoraat Onderwijsexcellentie.
- Tussen CEbovenC en de CPOZ ontstond een intensieve gedachtewisseling over de gewenste verbindingen, aanpak en (project)organisatie. Dit resulteerde onder meer in bestuurlijke deelname van de CPOZ in de stuurgroep van de projectorganisatie.

Activiteiten 2017-2020

Doelen Cultuurkwadraat

Voor de periode 2017-2020 heeft Cultuurkwadraat vier doelen geformuleerd. Iedereen die deelneemt aan activiteiten uit de programmalijnen neemt deel aan Cultuureducatie met Kwaliteit.

1. Doorzetten en uitbreiden van de in 2016 ingezette aanpak voor implementatie, verdieping en ontwikkeling van het curriculum voor het leergebied kunstzinnige oriëntatie met De Cultuur Loper en ondersteunende vormen van (beleids)advisering, resulterend in een bereik van 25-30% van de basisscholen met via DCL geïmplementeerd beleid en cultuuronderwijs aan het einde van de projectperiode.
2. Gerichter werken aan de cultuuromslag van aanbod- naar dialooggericht werken door de gesprekken met scholen, directies en cultuuraanbieders actiever aan te gaan.
3. Versterken en uitbreiden van het deskundigheidsbevorderings- en intervisieprogramma voor groepsleerkrachten, educatief medewerkers, icc'ers, directieleden en beleidsmakers onderwijs en cultuur, resulterend in een bereik van/spreiding over 60% van de basisscholen in de drie regio's.
4. Versterken relatie tussen school en culturele omgeving met behulp van de culturele vermogens (*onderzoeken, creëren, reflecteren*) en de drie domeinen (*In huis, Met de culturele omgeving, Uit de grote wereld*).
Resultierend in:
 - duurzame relaties tussen scholen en culturele aanbieders;
 - inhoudelijk nieuwe culturele/artistische projecten en producties van in Zeeland gevestigde kunstenaars en culturele organisaties, die in actieve dialoog met scholen tot stand zijn gekomen en hun weg vinden in de culturele programmering van de scholen. Jaarlijks dienen minimaal zes projecten te worden gerealiseerd, waaronder ten minste één van een provinciaal werkende cultuuraanbieder en ten minste drie van zelfstandige kunstenaars, kleine (lokale) culturele organisaties en/of erfgoedinstellingen.

Zeeland werkt met twee uitvoeringsprogramma's aan deze doelen: Kunstkwaliteit en Onderwijskwaliteit. Deze staan met elkaar in verbinding en zijn basisvoorwaarden voor verankering van cultuureducatie in het onderwijs. Het Uitvoeringsprogramma Kunstkwaliteit wordt uitgevoerd en uitgewerkt door de drie centra. Het Uitvoeringsprogramma Onderwijskwaliteit is de verantwoordelijkheid van Cultuurkwadraat en wordt de komende jaren, op basis van dialooggericht werken, (verder) gerealiseerd in samenwerking met het onderwijs en culturele partners.

De rolverdeling is als volgt:

- Cultuurkwadraat geeft vorm en inhoud aan, en stuurt de uitvoering van Onderwijskwaliteit;
- de centra KEW (Walcheren) en KCE (Oosterschelderegio) sturen de uitvoering aan van Kunstkwaliteit; zij blijven inhoudelijk en financieel verantwoordelijk voor de programmering van kunst- en cultuuractiviteiten op de scholen in hun regio.
- de centra focussen daarbij op de inbedding in en de samenwerking met de regionale culturele omgeving (Oosterschelderegio en Walcheren);
- Cultuurkwadraat en de regionale centra geven gezamenlijk vorm en inhoud aan een verbindings- en uitwisselingsplatform.

Visie en aanpak

Via het onderwijs kunnen alle kinderen in Zeeland worden bereikt. In én met school dient er gelegenheid te zijn om in aanraking te komen met/zich te spiegelen aan kwalitatief goede kunst. Om dit te bewerkstelligen worden al vele jaren kunst- en cultuurmenu's samengesteld die de wereld van de kunsten binnen de muren en in de omgeving van de school brengen. De werking van kunst en cultuur wordt versterkt als wordt geïnvesteerd in onderwijskwaliteit: als er ook inspanningen worden

verricht om leerkrachten (en ouders) mogelijkheden te bieden kunst en cultuur in de klas vorm te geven.

Uitvoeringsprogramma Kunstkwiteit

Kunstkwiteit krijgt vorm en inhoud in de reguliere kunst- en cultuurprogramma's die de cultuureducatiecentra samenstellen voor de scholen in hun regio. De programma's bieden kwalitatief hoogwaardige culturele en artistieke producten. Ze worden aangeboden in de vorm van cultuurmenu's en programma's op maat. Dit afgestemd op de beleidsafspraken met de regiogemeenten en schoolbestuurders.

Scholen financieren deelname aan Kunstkwiteit ook in 2017-2020 uit eigen middelen, voorheen vastgelegd in de prestatiebox. Gemeenten betalen de basisformatie van de centra die nodig is voor programmering en organisatie. Om dit ook in 2017-2020 mogelijk te maken, neemt de provincie in de komende periode het grootste deel van de matching van de CmK-gelden voor haar rekening (€150.000 per jaar). Hierdoor kunnen de gemeentelijke middelen – op een gezamenlijke inspanning van €60.000 na – worden ingezet voor de regionale dienstverlening.

Het Uitvoeringsprogramma Kunstkwiteit valt hiermee weliswaar buiten de inhoudelijke projectdoelen en middelen van Cultuurkwadraat, maar wordt wel nadrukkelijk afgestemd op het Uitvoeringsprogramma Onderwijskwiteit.

Uitvoeringsprogramma Onderwijskwiteit

Het Uitvoeringsprogramma Onderwijskwiteit kent drie programmaliijnen:

- programmaliijn 1: Implementatie, verdieping en ontwikkeling van het curriculum voor het leergebied kunstzinnige oriëntatie;
- programmaliijn 2: Inhoudelijke deskundigheid versterken van leraren, vakdocenten en educatief medewerkers op het gebied van cultuureducatie. En ook van directies, schoolbestuurders en ambtenaren;
- programmaliijn 3: Versterken van de relatie van de school met de culturele en sociale omgeving.

De programmaliijnen krijgen dialooggericht vorm en inhoud. In de eerste plaats wordt samengewerkt met basisscholen die meer willen en kunnen: scholen die een ambitie hebben met cultuureducatie en bewust kiezen voor samenhang in en verdieping van hun cultuuronderwijs.

Zeeuwse uitdagingen

Onze aanpak hangt samen met de volgende overweging. Behalve de reguliere uitdagingen voor CmK, zoals het kennelijke gebrek aan financiële middelen van scholen en de zeer beperkte tijd van leerkrachten (van toepassing op het merendeel van de scholen in Nederland), staan de drie regio's in Zeeland voor een aantal regio-gebonden uitdagingen:

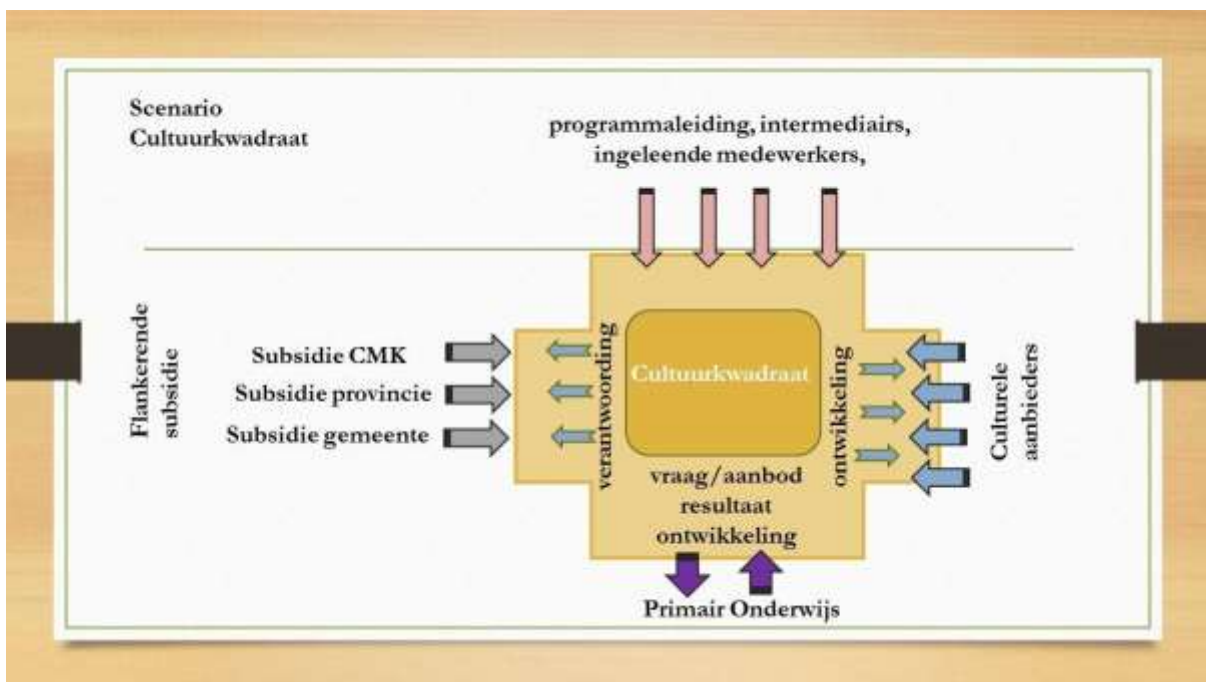
- krimp van scholen, waardoor minder budget, kleinere teams en wegvallende formatieruimte, bijvoorbeeld voor een icc'er;
- bestaande prestatieafspraken van centra met gemeenten en onderwijsbestuurders;
- decentrale geografische ligging van grote delen van Zeeland: bij de culturele programmering een belangrijke factor;
- noodzaak van gemeenschappelijke inkoop voor de cultuurprogramma's per regio, vanwege geografische spreiding en overwegend kleine scholen, om programmering bereikbaar en betaalbaar te houden.

Deze uitdagingen maken het interessant én noodzakelijk om Kunstkwiteit en Onderwijskwiteit stevig met elkaar te verbinden, zodat de nieuwe opzet van de projectorganisatie in zijn geheel meer oplevert dan de som der afzonderlijke delen: een integrale aanpak als voorwaarde voor borging van cultuureducatie.

Afbakening project en samenhang met andere activiteiten voor cultuureducatie

In mei 2016 kwamen vertegenwoordigers van de huidige projectorganisatie, de CPOZ en de provincie tot afspraken¹ over de gewenste structuur. Onderstaand de hoofdpunten samengevat:

- het opzetten van een andere projectorganisatie voor cultuureducatie in heel Zeeland is een gezamenlijk doel voor de CPOZ, de drie centra cultuureducatie en de provincie;
- de opdracht aan deze organisatie wordt op termijn bij voorkeur breder dan CmK 2017-2020;
- penvoering, inhoud, uitvoeringsprogramma en administratie in één hand;
- een Raad van Toezicht met vertegenwoordigers van overheden en onderwijs wordt ingesteld voor optimale betrokkenheid van en communicatie met alle belanghebbenden;
- de projectorganisatie focust op ondersteuning van het onderwijs, gericht op het profiel en curriculum van de school;
- de CPOZ stimuleert aangesloten scholen en schoolbesturen om actief te participeren in en zich inhoudelijk en financieel te committeren aan de nieuwe opzet;
- voortgezet onderwijs wordt niet meegenomen.

De uitvoering van het projectplan Cultuurkwadraat komt integraal voor rekening van de penvoerder: Stichting Cultuurkwadraat. Stichting Cultuurkwadraat en de regionale centra Kunsteducatie Walcheren (KEW) en Centrum voor Kunst- en Cultuureducatie Oosterschelderegio (KCE) sluiten een samenwerkingscontract waarin de uitvoering van het projectplan en de daarmee samenhangende financiële, personele en materiële verplichtingen zijn vastgelegd. (Zie de afbeelding op de volgende pagina). In verband met het afhaken van schoolbesturen en gemeenten in de regio Zeeuws-Vlaanderen blijft Cultuureducatie Zeeuws-Vlaanderen voorsnog buiten het samenwerkingscontract.

¹ Verslag bijeenkomst provincie, CPOZ, CEbovenC, 20 mei 2016

Flankerend beleid

Behalve de regeling CmK is een aantal tijdelijke regelingen gestart. De Impuls Muziekonderwijs en Professionalisering Cultuuronderwijs springen hierbij in het oog. Tot nu toe zijn er in Zeeland zestien aanvragen voor Impuls Muziekonderwijs en twee aanvragen voor de Professionalisering Cultuuronderwijs gehonoreerd.

Najaar 2016 kunnen scholen weer subsidie aanvragen voor Impuls Muziekonderwijs. Cultuurkwadraat begeleidt hen bij de aanvraag en zo nodig bij de uitvoering. Vakinhoudelijke ondersteuning kan worden geboden door de Zeeuwse muziekscholen die partners zijn van Cultuurkwadraat. Het gaat hier om de Zeeuwse Muziekschool (werkzaam in twaalf gemeenten) en Toonbeeld (Terneuzen). De educatieve faculteit van de HZ, die de nascholing van muziekdocenten verzorgt, is de logische derde partner.

Omschrijving activiteiten en samenhang

- ***Programmaliijn 1. Implementatie, verdieping en ontwikkeling van het curriculum voor het leergebied kunstzinnige oriëntatie***

Het is van belang de rol van kunst en cultuur op school onafhankelijk te maken van toevallige hobby's van leerkrachten/directeuren, door te investeren in schoolbeleid en verankering in het curriculum. Zeeland heeft gekozen voor De Cultuur Loper, waarmee vanuit de visie van de school een vertaling naar een gedragen praktijk wordt gemaakt. Met dit programma wordt cultuureducatie letterlijk verdiept, ontwikkeld en geïmplementeerd. De scholen worden hierbij gecoacht door intermediairs van Cultuurkwadraat.

Tussen 15 mei en 20 juli 2016 hebben de eerste zestien scholen zich aangemeld voor deelname aan De Cultuur Loper: dit biedt de scholen verdiepings- en ontwikkelkansen, maar brengt ook inspanningsverplichtingen met zich mee. Het begeleiden van deze scholen startte in juni 2016 en loopt in 2017-2020 door. In de nieuwe periode wordt De Cultuur Loper volop ingezet om scholen met ambitie de gelegenheid te bieden te werken aan een activiteitenprogramma dat in opbouw, samenhang en samenstelling past bij de visie en situatie van de school.

De Cultuur Loper biedt handvatten die elke school op zijn eigen manier kan invullen. Die handvatten hebben een plek gekregen in het online traject van acht stappen. Afhankelijk van wat een school al doet en wil, wordt gekeken welke van de acht stappen van het traject genomen worden. De persoonlijke begeleiding en coaching door intermediairs is daarbij onmisbaar. Cultuurkwadraat biedt alle deelnemende scholen ondersteuning op maat.

De uitbreiding van het aantal deelnemende scholen gebeurt geleidelijk. Ons streven is dat in 2020 op ten minste 25% van de Zeeuwse scholen (55 tot 60 van de 206 scholen) met behulp van De Cultuur Loper een duidelijke verankering is gerealiseerd. Omdat de ervaring leert dat evenwichtige regionale spreiding en bijvoorbeeld de (extra) ondersteuning van scholen in krimpgebieden factoren van belang zijn, stemt Cultuurkwadraat de verdere uitrol en flankerende ondersteuning vooraf af met de onderwijsbestuurders.

Focus werkt als 'framing'

Omdat de meeste scholen in Zeeland nog maar net zijn gestart met De Cultuur Loper, zijn er nog geen concrete resultaten beschikbaar. Wel kennen we de [monitoringsresultaten](#) uit Brabant. De opbrengst die in Zeeland wel al merkbaar is, is die van focus: er is een duidelijke keuze gemaakt, scholen tekenen in, intermediairs geven effectiever ondersteuning, icc'ers komen met nieuwe vragen. Dit laat zien dat werken aan verankering van cultuureducatie tevens een proces van bewustwording is: over het belang van cultuureducatie; over de drie domeinen (In huis, Met de culturele omgeving, Uit de grote wereld) waar kunst- en cultuureducatie zich afspelen. Met De Cultuur Loper heeft het belang van verankeren van cultuureducatie een gezicht en merk gekregen. De focus werkt als framing: De Cultuur Loper zet scholen, aanbieders en andere betrokkenen aan het denken en spoort aan tot actie.

Van geïnteresseerde scholen en hun bestuurders wordt een bewuste keuze voor ontwikkeling en verdieping van cultuureducatie verwacht. Het eigenaarschap van duurzame aanpak en verankering dient bij de school te liggen. Die is eigenaar van gemaakte keuzes, beoogde veranderingen en resultaten. Om scholen daarbij adequaat te faciliteren kiest Cultuurkwadraat voor ondersteuning met geld én met advies en begeleiding.

Stimuleringsbudget DCL

Een school die start met De Cultuur Loper krijgt eenmalig het *Stimuleringsbudget DCL*. Dit ter aanvulling op de uren die directie, icc'er en leerkrachten (buiten de reguliere lestijden) zelf investeren om het programma in het eerste jaar op de rails te zetten. De school bepaalt zelf waar het dit geld voor inzet: facilitering icc'er, inspiratiedagen cultuureducatie, teamtraining, enzovoort. Het doel van deze impuls is scholen een vliegende start geven. Cultuurkwadraat stelt een budget van €3.000 per school beschikbaar. Voor de projectperiode 2017-2020 wordt rekening gehouden met een toename van 40 scholen x €3.000 = €120.000.

Advies en begeleiding

Voor elke school is tijdens het Cultuur Loper-traject coaching- en begeleidingstijd van de intermediairs van Cultuurkwadraat beschikbaar. Cultuurkwadraat stemt de benodigde tijd af op de vraag van de directie, de behoefte van het team en de uiteenlopende groottes van de scholen. De intermediair is het aanspreekpunt voor de uitvoering van De Cultuur Loper in brede zin en vormt – samen met de adviseurs cultuurprogramma's van de regionale centra – de verbindende schakel tussen scholen en culturaanbieders.

Investeringsbudget Leerlijnen

De ontwikkelde leerlijnen Muziek, Dans, Beeldend en Erfgoed, en later Theater en Literaire vorming, bieden scholen een schat aan mogelijkheden. Bij de implementatie hiervan is het van belang dat scholen worden begeleid. De ervaring leert dat het gewenst en ook noodzakelijk is teams te

ondersteunen bij het zich eigen maken van de materie. Cultuurkwadraat wil het rendement van de leerlijnen vergroten door scholen een stimuleringsbudget te bieden, waarmee ondersteuning op maat kan worden ingekocht. Denk aan het inhuren van kunstenaars en kunstvakdocenten als coach, co-teaching, instructieworkshops en intervisie. Cultuurkwadraat reserveert voor 2017-2020 €120.000 voor het *Investeringsbudget Leerlijnen*. Scholen kunnen hier vanaf schooljaar 2017-2018 een beroep op doen.

- ***Programmaliijn 2. Inhoudelijke deskundigheid versterken van leraren, vakdocenten en educatief medewerkers op het gebied van cultuureducatie***

Om leerkrachten beter in staat te stellen de verbinding te maken tussen kunstkwaliteit en onderwijskwaliteit is het van belang te investeren in hun deskundigheid, kennis en vaardigheden. Hetzelfde geldt voor vakdocenten en educatief medewerkers.

In programmaliijn 2 staan scholing en competentieontwikkeling centraal. De deskundigheidsbevordering is gericht op alle partijen in het basisonderwijs – leerkrachten, coördinatoren, directies, besturen – en in de culturele sector – cultuuraanbieders, educatief medewerkers, adviseurs en intermediairs. In de tweede helft van de periode 2013-2016 is hiervoor een eerste fundament gelegd met de Basistraining ICC *Van cultuur onderwijs maken*, de basistraining voor cultuuraanbieders en met verdiepingsbijeenkomsten waar icc'ers en cultuuraanbieders samen aan verbinding, verdieping en een netwerk bouwen.

Vertrekkende vanuit de vraag en ambitie van het onderwijs wil Cultuurkwadraat het nascholingsaanbod in de periode 2017-2020 verbreden naar onder anderen schoolbesturen en beleidsmakers. Het spreekt voor zich dat ze hierbij nauw zal optrekken met provinciale partners als HZ, RPCZ en 3L-Academie, maar ook met landelijke partners als Kunstbalie en Cultuurmij Oost. Zo kunnen we elkaars expertise gebruiken, netwerken delen en experts inzetten voor trainingen en begeleiding op maat.

Om deze programmaliijn kracht bij te zetten kiest Cultuurkwadraat ervoor budget van scholen voor deskundigheidsbevordering in de eerste twee jaar voor 100% te matchen, en nadien voor 50%, via het inzetten van trainers voor scholingen voor alle partijen en experts voor begeleiding op maat. Cultuurkwadraat zet concreet in op scholing en professionele leergemeenschappen.

Scholing

Werken aan onderwijskwaliteit komt er niet door er alleen over te praten, maar – het ligt in de aard van het (onderwijs)beestje – vooral door te doen! Voor de periode 2017-2020 biedt Cultuurkwadraat het Zeeuwse basisonderwijs daarom praktijkgerichte bij- en nascholing aan in de vorm van cursussen, workshops en trainingen. Deze deskundigheidsbevordering wordt ingedeeld in drie categorieën:

- samenhang in het curriculum;
- vakspecifieke kennis en didactiek;
- samenwerken in cultuureducatie.

In de periode 2017-2020 wordt het scholingsaanbod uitgebreid met langere cursussen, korte workshops en inspiratiedagen rond actuele thema's, gericht op alle doelgroepen. Het aanbod bestaat uit deskundigheidsbevordering door Cultuurkwadraat, door partners uit de provincie en daarbuiten. Dit geldt ook voor het scholingsaanbod voor het volgen van de culturele ontwikkeling van leerlingen. Vraag, wens en ambitie van het onderwijs zijn leidend bij het samenstellen van het aanbod, dat jaarlijks wordt bijgesteld.

Intervisie- en inspiratienetwerk vormgeven via professionele leergemeenschappen

In 2015-2016 is in Zeeland het netwerk van icc'ers, aanbieders en educatief medewerkers gestart. Zij komen bijeen tijdens provinciale verdiepingbijeenkomsten. Dit blijkt voor alle deelnemers een inspirerende vorm van actieve kennisdeling. Het netwerk geeft nieuwe impulsen, biedt draagvlak en kan werken als platform voor vernieuwing. Reden om dit te continueren en uit te breiden.

In de nieuwe periode gaan Cultuurkwadraat, de educatieve faculteit van de HZ en het RPCZ professionele leergemeenschappen (PLG's) realiseren, waarin basisonderwijs, educatieve faculteit, experts cultuureducatie, kunstenaars en studenten/leraren in opleiding samenwerken:

- om netwerken die de eigen sector overstijgen vorm en inhoud geven;
- aan actieve kennisdeling: reflecteren op ervaringen, vragen en casuïstiek te doen;
- om op basis van vragen uit het onderwijs en de cultuursector praktijkgerichte voorstellen en/of plannen uit te werken die vervolgens 'in de markt' kunnen worden gezet.

De PLG-structuur biedt Pabo-studenten de kans zich specifiek te verdiepen in de praktijk van cultuureducatie en de vraagstukken (en oplossingen) die deze met zich meebrengt. De voordelen hiervan zijn evident: meer betrokkenheid, meer kennis en betere startkwalificatie op dit terrein. In het najaar van 2016 werken Cultuurkwadraat, HZ en RPCZ de opzet verder uit. De planning is dat de drie organisaties in het voorjaar van 2017 vorm en inhoud aan de structuur geven, zodat nog vóór de zomer van 2017 met een eerste PLG kan worden geëxperimenteerd.

- Programmalijn 3. Versterken van de relatie van de school met de culturele en sociale omgeving

Een volwaardig cultuureducatieprogramma biedt activiteiten uit de drie domeinen *In huis, Met de culturele omgeving* en *Uit de grote wereld*. Om cultuureducatie te verankeren is het van belang dat de relatie tussen school en culturele omgeving wordt versterkt. Dit gebeurt onder meer door afstemming tussen kunstkwaliteit en onderwijskwaliteit en door dialooggericht werken.

Cultuurkwadraat wil een stevige bijdrage leveren aan het leggen van verbindingen, het stimuleren van vernieuwing en het faciliteren van co-creatie met culturele partners. Deze partners zijn enerzijds scholen en anderzijds cultuuraanbieders: van kunstenaars, docenten en experts tot provinciale instellingen met een educatieopdracht.

Hier ligt een stevige uitdaging door krimp van het aantal scholen, de decentrale ligging plus het gegeven dat er weinig professionele en personele verbindingen met andere regio's en partijen zijn. Dit laatste komt onder meer doordat de cultuursector over (te) weinig financiële middelen beschikt om hierin verandering te brengen. Cultuurkwadraat ziet ruim voldoende kansen voor stimulering en actieve kennisdeling om zo de relatie van de school met de culturele omgeving te versterken.

Voor het inbedden van De Cultuur Loper in Zeeland gaat Cultuurkwadraat ook investeren – behalve in de doorontwikkeling van het online traject – in de ontwikkeling van hoogwaardige en kwalitatieve projecten met provinciale en regionale culturele partners. Ook hier kiest Cultuurkwadraat voor de regie met behulp van een investeringsbudget.

Online instrument De Cultuur Loper verder ontwikkelen

De site decultuurloperzeeland.nl is in beginsel dezelfde als in Brabant en andere 'cultuurloperprovincies'. Er zijn wel aanpassingen gedaan om tegemoet te komen aan aspecten en ontwikkelingen die specifiek zijn voor Zeeland. Met het online instrument kunnen Zeeuwse scholen putten uit informatie, kennis en succesvolle projecten en ontwikkelde formats en tools uit den lande, en hun eigen projecten (online) delen.

Met Kunstbalie is een intentieverklaring vastgesteld voor de opstart in 2016. Voor 2017-2020 worden nieuwe afspraken gemaakt over onder meer het gebruik, updates, het delen van data, maar ook over nieuw te ontwikkelen handvatten, tools en trainingen. Kunstbalie en de scholen die aan de wieg van De Cultuur Loper hebben gestaan, hebben een voorsprong. Vanzelfsprekend houdt Cultuurkwadraat de ontwikkelingen in Brabant nauwlettend in de gaten.

Communicatie en pr

Zichtbaar maken hoe Cultuurkwadraat in co-creatie met scholen en andere partijen vorm en inhoud geeft aan CmK is van groot belang. Dit geldt voor alle betrokkenen, inclusief gemeenten en provincie, ouders, collega's in het land en andere belangstellenden. Informatie- en kennisdeling dienen zowel online als offline plaats te vinden. In de komende periode zetten we tal van communicatiekanalen in en ontwikkelen we diverse vormen van informatieoverdracht (zoals filmpjes, interviews en deelnemersmaterialen). Cultuurkwadraat zet voor de communicatie in op een krachtige adviseur, die thuis is in het Zeeuwse onderwijs en de Zeeuwse cultuur, en op basis van een communicatieplan het team en de programmaleiding ondersteunt bij de uitvoering.

Investeren in programmaontwikkeling scholen in samenwerking met provinciale instellingen met educatieopdracht

In de lopende projectperiode is er onvoldoende aandacht geweest voor het versterken van de verbinding met de provinciale culturele kennisinstellingen met een educatieopdracht. Cultuurkwadraat vindt het noodzakelijk en urgent om op dit terrein een inhaalslag te maken zodat samen met deze instellingen een stevig fundament wordt gelegd in de ondersteuning van het onderwijs. Samen met ZB Planbureau en Bibliotheek voor Zeeland, Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland (SCEZ), het Zeeuws Museum, Stichting Kinderkunstweek en CBK Zeeland worden de samenwerkingsmogelijkheden onderzocht. Kennisdeling en uitwisseling van werkwijzen zijn in ieder geval onderwerpen, evenals hoogwaardige productontwikkeling, die is afgestemd op de ontwikkeling die met name De Cultuur Loper-scholen doormaken.

Vanuit de Provincie Zeeland heeft overleg plaats gehad over het aandeel dat de genoemde instituten via hun prestatieopdracht aan de samenwerking dienen te leveren, ten einde tot een effectieve besteding van €65.576 per jaar aan provinciale matchingsbijdrage te komen.

Cultuurkwadraat zet daarbij onder meer in op:

- doorontwikkeling van de leerlijn Erfgoed en ondersteuning van deskundigheidsbevordering van educatiemedewerkers en vrijwilligers van lokale musea;
- uitbreiding van het bereik van de Kinderkunstweek door de stichting Kinderkunstweek en m.m.v. CBK;
- ontwikkeling van de leerlijn Literaire vorming door ZB Planbureau;
- doorontwikkeling van de projectmatige samenwerking van Zeeuws Museum en Kunsteducatie Walcheren met als opdracht de projecten en diensten Zeeland breed te realiseren;
- deelname van deze instellingen in de PLG's.

Om de ontwikkeling van nieuwe provinciaal inzetbare educatieprojecten te bevorderen, stellen wij het *Investeringsbudget Programmaontwikkeling scholen, provinciale instellingen en cultuurloketten* beschikbaar. Het is een matchingsbudget dat uitgaat van 60% eigen investering en 40% premie vanuit Cultuurkwadraat. Hiervoor is in de projectperiode een budget van €120.000 aan contante middelen en arbeidstijd gereserveerd. Met de 60/40-matching levert dit over de projectperiode voor €300.000 aan nieuwe en provincie- breed inzetbare projecten, producten en diensten voor de basisscholen op. De regeling wordt in het voorjaar van 2017 uitgewerkt.

Investeringsbudget Productontwikkeling scholen en lokale aanbieders

Een aanzienlijk deel van de interactie tussen school en culturele omgeving heeft op lokaal niveau plaats. Cultuurkwadraat gaat de ontwikkeling van nieuwe educatieprojecten van lokale en regionale cultuuraanbieders stimuleren met het Investeringsbudget Productontwikkeling scholen en lokale aanbieders. Hiermee worden aanbieders in staat gesteld beter op vragen van scholen in te spelen. Daarnaast wil Cultuurkwadraat financiële ruimte bieden om bestaande cultuurprogramma's door te ontwikkelen en af te stemmen op De Cultuur Loper en de leerlijnen. Cultuurkwadraat zet in op de realisatie van twee projecten per regio per jaar. Per project wordt maximaal €2.500 verstrekt uit het Investeringsbudget Productontwikkeling scholen en lokale aanbieders.

Impulsbudgetten Cultuurkwadraat

Iedereen die deelneemt aan activiteiten uit de programmalijnen neemt deel aan Cultuureducatie met Kwaliteit.

Budgetten	Waarvoor	Kan worden aangevraagd door
Stimuleringsbudget DCL	Het starten met De Cultuur Loper op school	Elke school in Zeeland die met De Cultuur Loper tot een structurele aanpak van cultuureducatie wil komen
Investeringsbudget Leerlijnen	Implementatie van leerlijnen, ontwikkeld in periode 2013 -2016	Elke school in Zeeland
Investeringsbudget Programma-ontwikkeling scholen, provinciale instellingen en cultuurloketten	Verder ontwikkelen van bestaande cultuurprogramma's, afgestemd op de culturele vermogens	Culturele instellingen, samen met een school
Investeringsbudget Product-ontwikkeling scholen en lokale aanbieders	Ontwikkelen van activiteiten voor scholen en lokale/regionale cultuuraanbieders die een structurele samenwerking aangaan om te werken aan de culturele vermogens.	Culturele instellingen, samen met een school

De resultaten over 2 en over 4 jaar

Organisatorisch

t/m 2018	t/m 2020
Stichting Cultuurkwadraat is per 1 januari 2017 operationeel. In de tussentijd worden de ingezette ontwikkelingen met CmK voortgezet en uitgebreid.	Stichting Cultuurkwadraat bestaat uit een kleine, vaste kern van programmaleiding en intermediairs, aangevuld met een flexibele schil van experts.
De projectorganisatie kent een compacte, stabiele personele samenstelling en beschikt over competente programmaleiding/directie. De Raad van Toezicht functioneert onder leiding van een onafhankelijk voorzitter.	De projectorganisatie ontwikkelt zich tot vanzelfsprekende partner van de regionale centra, CPOZ, HZ, RPCZ, schoolbesturen, provincie en gemeenten, culturele instellingen en aanbieders, en DOKc.
De website www.c2.nl is gebouwd en is centrale informatiedrager voor cultuureducatie in Zeeland.	

Programmalijn 1. Ontwikkeling en verdieping in school

t/m 2018	t/m 2020
CmK is geïmplementeerd op 30 scholen met De Cultuur Loper en het stimuleringsbudget.	25 basisscholen nemen deel aan De Cultuur Loper, zodat er 55 basisscholen zijn die cultuureducatie succesvol hebben verankerd.
50% van de basisscholen in Zeeland weet dat ze terecht kunnen bij Cultuurkwadraat voor de ontwikkeling van hun cultuureducatiebeleid.	15 scholen per seizoen zetten in op het implementeren van (een) leerlijn(en).

10 scholen per seizoen zetten in op het implementeren van (een) leerlijn(en).	De bekendheid van Cultuurkwadraat is in het basisonderwijs en bij culturele aanbieders opgelopen tot 80%.
---	---

Programmaliijn 2. Deskundigheidsbevordering

t/m 2018	t/m 2020
De Basistraining ICC levert in 2017 en 2018 circa 25 nieuwe icc'ers af.	De Basistraining ICC wordt zolang er vraag is, gecontinueerd; 10 icc'ers worden in deze periode gecertificeerd.
Zowel De Cultuur Loper-scholen als scholen die niet deelnemen, maken gebruik van het scholingsaanbod.	Zowel De Cultuur Loper-scholen als scholen die niet deelnemen, maken gebruik van het scholingsaanbod.
Het intervisie- en inspiratienetwerk is gecontinueerd.	Het intervisie- en inspiratienetwerk is gecontinueerd.
De eerste PLG is in 2017 tot stand gekomen, in 2018 zijn er 2 PLG's, waarin ook Pabo- en kunstvakstudenten participeren.	In 2019 en 2020 wordt het aantal PLG uitgebreid tot 3.

Programmaliijn 3. Versterken relatie school met culturele omgeving

t/m 2018	t/m 2020
De Cultuur Loper krijgt nieuwe gebruiksmogelijkheden op basis van ervaringen van de Zeeuwse scholen.	De Cultuur Loper Zeeland is volledig afgestemd op de ondersteuning van Zeeuwse basisscholen.
Cultuurkwadraat draagt zorg voor de uitvoering van het communicatieplan.	De cultuurprogramma's van de regionale centra zijn aangepast aan de competenties, domeinen en leerlijnen; jaarlijks worden nieuwe projecten opgenomen, die in de regio op basis van de vraag van scholen zijn ontwikkeld.
Jaarlijks worden nieuwe cultuureducatieve projecten en/of programma's ontwikkeld door de provinciale culturele instellingen, gebruikmakend van het investeringsbudget. De totale investering van de provinciale instellingen en Cultuurkwadraat bedraagt op jaarbasis €120.000.	Voor scholen in krimp situaties wordt ondersteuning op maat geleverd door het regionale centrum. Cultuurkwadraat draagt in dat kader zorg voor aanvullende ondersteuning van het regionale centrum.
Het <i>Investeringsbudget Productontwikkeling scholen en lokale aanbieders</i> wordt volledig benut: er zijn 3 samenwerkingsprojecten gestart tussen scholen en cultuuraanbieders.	De nieuwe cultuureducatieve projecten en/of programma's van de provinciale culturele instellingen worden over heel Zeeland uit- en ingezet. De totale investering van de provinciale instellingen en Cultuurkwadraat bedraagt op jaarbasis €120.000.
De drie regionale centra hebben instemming en budget gekregen voor hun voorstellen betreffende betere afstemming van bestaande cultuurprogramma's en -menu's op de culturele competenties en de drie domeinen.	Het <i>Investeringsbudget Productontwikkeling scholen en lokale aanbieders</i> blijft volledig benut: er ontstaan jaarlijks 6 samenwerkingsprojecten en/of innovaties van bestaande cultuurprogramma's en projecten.

Tot slot: meeropbrengst samenwerkingsverband Cultuurkwadraat en regionale centra na vier jaar

- De twee deelnemende regionale centra hebben zich blijvend kunnen profileren als loket voor cultuurprogrammering in het basisonderwijs. Kunstkwaliteit is een begrip.
- De twee centra maken effectief gebruik van de kennis en ondersteuning van Cultuurkwadraat en omgekeerd heeft Cultuurkwadraat zicht op de regio-ontwikkelingen en regionale vragen met hulp van de 'spin in het web-functie' van de regionale centra.
- Prestatieafspraken tussen gemeenten, provincie en centra/centrum hieromtrent zijn eenduidig.

- Er ligt een basisinfrastructuur voor de doelen van CmK: scholen kunnen terecht voor visie- en beleidsontwikkeling en scholing. De centra (en de cultuuraanbieders) zijn in staat om op maat te werken.
- Alle scholen hebben de kans en de keuze gehad om wel of niet aan de slag te gaan met CmK.
- Cultuurkwadraat heeft zich ontwikkeld als spin in het web/expertisecentrum/logische partner op het gebied van cultuureducatie.
- Stakeholders zijn en voelen zich betrokken bij CmK.

Samenwerking onderwijs, culturele instellingen, Pabo en kunstvakonderwijs

Welke samenwerking is dienstbaar aan de realisatie van CmK op de Zeeuwse basisscholen? Als antwoord op deze vraag kiest Cultuurkwadraat voor gebruikmaking en versterking van bestaande structuren en platforms. Om te beginnen door partnercontracten af te sluiten met de regionale centra. Hierdoor zijn taken en verantwoordelijkheden duidelijker te verdelen. Verder richt Cultuurkwadraat zich op het realiseren van sterke strategische en inhoudelijke verbindingen met partners die bereid zijn mee te investeren in een duurzaam klimaat voor cultuureducatie.

Onderwijs

Cultuurkwadraat richt zich vanaf de start op projectuitvoering die gedragen wordt door de CPOZ. De CPOZ is vooral opgericht om door samenwerking kwalitatieve meerwaarde voor de leden te realiseren en de positie van het primair onderwijs in Zeeland te versterken. De CPOZ voelt zich ook betrokken bij en medeverantwoordelijk voor het realiseren en verankeren van goed cultuuronderwijs en is sinds begin 2016 vertegenwoordigd in de stuurgroep van de huidige projectorganisatie. Een vertegenwoordiger van de CPOZ neemt plaats in de Raad van Toezicht van de nieuwe stichting.

Culturele instellingen

De drie centra hebben elk eigen samenwerkingsverbanden met cultuuraanbieders, variërend van dorpsmuseum, freelance kunstvakdocent tot muzikleraar aan de muziekschool. De verantwoordelijkheid voor het verder ontwikkelen van de samenwerkingen met lokale en regionale partijen ligt primair bij de centra.

Cultuurkwadraat intensiveert de samenwerking met de provinciaal werkende, veelal door de provincie gesubsidieerde instellingen met een provinciale cultuur-educatieve taak. Het gaat om ZB Planbureau en Bibliotheek van Zeeland, Zeeuws Museum, CBK Zeeland, Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland, Zeeuwse Muziekschool en Toonbeeld. Cultuurkwadraat voorziet voor deze instellingen specifieke rollen bij productontwikkeling, kennisdeling, netwerkvorming en in advies en ondersteuning van lokale, uitvoerende culturele partners. In onderstaande afbeelding staat een beknopte omschrijving van de educatieve taken die de genoemde partners uitvoeren en die in de optiek van Cultuurkwadraat bijdragen aan het borgen van cultuureducatie in het onderwijs. Daarbij valt op dat activiteiten minder plaatsgebonden zijn gemaakt door ze letterlijk naar de school te brengen. Voorbeelden zijn: Bibliotheek op School, Zeeuws Museum in de School en de Kunstuitleen op School. Hierdoor is het mogelijk om meer en meer op maat te werken en cultuureducatie letterlijk in de dagelijkse praktijk in te bedden.

Taken van educatiepartners die bijdragen aan borging cultuureducatie
ZB/Planbureau en Bibliotheek van Zeeland werkt samen met de school om taalvaardigheden, leesmotivatie en informatievaardigheden van leerlingen te verbeteren. Samen met icc'ers kunnen zij o.a. voorbereidings- en verwerkingsvormen bij culturele activiteiten verbreden en verdiepen.
Zeeuws Museum heeft cultuur- en erfgoededucatie voor de provincie Zeeland als taak. Het museum is medeorganisator van studiedagen als Kunst kijken in de klas en heeft de doorgaande leerlijn Erfgoed Zeeuws Museum in de school ontwikkeld.
Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland ondersteunt de erfgoededucatie voor de Provincie Zeeland. Zij is onder andere ontwikkelaar in relatie met cultureel erfgoed uit de Zeeuwse Canon.
De Zeeuwse Muziekschool voert projecten muziekeducatie in het primair onderwijs uit, waaronder de leerlijn Muziek. Ook organiseert zij deskundigheidsbevordering voor leerkrachten en muziekdocenten en biedt zij begeleiding bij het aanvragen van de Impuls Muziekonderwijs. >>
CBK Zeeland , centrum voor beeldende kunst, vormgeving en architectuur in Zeeland brengt, als (mede-) initiatiefnemer en partner van de stichting KinderKunstWeek (KKW) , kinderen in

Pabo en RPCZ

Aan de Academie voor Educatie & Pedagogiek van de HZ kan de Pabo worden gevolgd. Het RPCZ is de onderwijsbegeleidingsdienst in Zeeland. HZ en RPCZ werken nauw samen. De HZ is als opleider – leraar basisonderwijs, vakspecialist muziek – en partner bij Meer Muziek in de Klas een logische partner voor Cultuurkwadraat. Zoals in hoofdstuk 4 beschreven is het voor het succesvol uitzetten en implementeren van de beoogde aanpak van belang om samen met HZ en het RPCZ PLG's op te zetten.

Kunstvakonderwijs

Zeeland ontbeert een kunstvakopleiding. Wel is er de bacheloropleiding Liberal Arts van University College Roosevelt. Onderzocht wordt of en zo ja, in welke mate deze aansluiting kan bieden op CmK. Om de relatie met het kunstvakonderwijs te leggen, wil Cultuurkwadraat samenwerken met Kunstbalie en Fontys Hogeschool. De eerste contacten hierover zijn inmiddels gelegd.

Betrokkenheid bij de planvorming

Cultuurkwadraat verbindt zich de komende vier jaar als spin in het web met de partners uit het onderwijs en de cultuursector. Hierdoor ontstaat niet alleen draagvlak en een samenhangend netwerk, maar ook synergie waardoor de programma's met elan én succesvol tot uitvoering komen. Met de genoemde culturele partners wordt reeds bilateraal samengewerkt op het gebied van cultuureducatie. Deze instellingen zijn echter niet collectief in de planvorming betrokken. Vanaf september 2016 wordt dit, in overeenstemming met afspraken met de provincie, met vaart in gang gezet.

Kennisdeling

Toelichting op kennisdelingsactiviteiten voor scholen en culturele instellingen

Voor het delen van kennis zet Cultuurkwadraat actieve dialogen en instrumenten in.

- De in hoofdstuk 4 beschreven kennis-, inspiratie- en intervisienetwerken van icc'ers en aanbieders zijn in 2015 gestart met deelnemers uit scholen en culturele instellingen, en hebben veel enthousiasme teweeggebracht. Reden te meer om deze provincie-breed op te zetten. Cultuurkwadraat gaat deze 'kennis- en dialoogtafels' regionaal initiëren en begeleiden.
- Zoals in hoofdstuk 4 betoogd, kiest Cultuurkwadraat voor de inrichting en begeleiding van professionele leergemeenschappen met HZ en RPCZ. Bijvoorbeeld om ontwikkelingsvraagstukken uit te werken of specifieke problematiek tegen het licht te houden.
- Aan ZB Planbureau en SCEZ wordt gevraagd om samen met Cultuurkwadraat de nu nog afzonderlijke netwerken van Bibliotheek op School (BoS) en het Provinciale Erfgoed Platform (erfgoededucatie) met elkaar en met CmK in verband te brengen, zodat er op het gebied van kennisdeling synergie kan optreden.
- Door de samenwerking met de CPOZ worden voortaan met regelmaat voortgang, proces, gewenste ontwikkeling en behaalde resultaten besproken en is het mogelijk daarover in bestuurlijke dialoog te gaan. Een van de positieve effecten hiervan is dat de in de CPOZ deelnemende schoolbestuurders actief betrokken worden bij Cultuurkwadraat en vice versa.
- Deelnemende Cultuur Loper-scholen worden, afhankelijk van hun ontwikkeling, aangemoedigd om lokaal en/of regionaal aan kennis- en intervisienetwerken deel te nemen. Het werken met De Cultuur Loper brengt met zich mee dat intermediairs de scholen actief begeleiden bij onder meer beleids- en visieontwikkeling, het implementeren van leerlijnen, samenhang in het curriculum van de school, kennis en didactiek van de leerkracht.
- Bestaande netwerken, zoals schoolorganisaties, brede scholen, combinatiefuncties en de LEA- of REA-overleggen worden benut om de dialoog over bestuurlijke en operationele vormgeving van cultuureducatie vorm en inhoud te geven.

Cultuurkwadraat maakt provincie-breed voldoende arbeidstijd vrij om de kennisdeling tussen de deelnemers aan te jagen, te begeleiden en te regisseren. Ook wordt werkbudget ingezet voor het maken van diverse ondersteunende middelen.

Monitoring en evaluatie

In de projectperiode 2017-2020 gaat Cultuurkwadraat op een andere wijze monitoren en evalueren. De evaluaties zijn tot dusverre op verantwoording en verslaglegging gericht. In de nieuwe periode gaan we dynamischer te werk: CmK is immers *work in progress*. Het is informatief, motiverend en inspirerend om de uiteenlopende stakeholders actief mee te nemen in de voortgang van de uitvoering.

Het zwaartepunt van de toetsing in de periode 2017-2020 komt te liggen bij *Slaat het ingezette proces aan en leidt het tot een versterkte praktijk van cultuureducatie?* Omdat de focus ligt op verandering en de implementatie daarvan, wordt er meer kwalitatief dan kwantitatief onderzoek gedaan. Onderstaande afbeelding toont de globale opzet van de nieuwe monitoring. Alle inzichten en resultaten worden online gepubliceerd.

Behalve deze monitoring heeft halfjaarlijks een overall rapportage plaats. Jaarlijks wordt een evaluatie opgesteld die de inzichten uit de monitoring kwantitatief en kwalitatief samenvat. Na twee jaar – per januari 2019 – wordt de tussenbalans opgemaakt en ter reactie voorgelegd aan CPOZ, gemeenten, HZ en culturele partners. Op basis van de reacties wordt de projectuitvoering waar nodig bijgesteld.

Cultuurkwadraat geeft ZB Planbureau opdracht de monitoring op te zetten en uit te voeren.

Opzet monitoring CmK Zeeland 2017-2020

1. Hoe werken de programmalijnen van Cultuurkwadraat?

- Verankering**
 - Wat levert De Cultuur Loper de scholen op?
 - Welke tendensen zijn er?
 - Welke leer-, advies- en begeleidingsvragen?
 - Hoe wordt de ondersteuning door de medewerkers van Cultuurkwadraat ervaren?
 - Wordt voldoende in de behoefte van instrumenten/invulhoeken voorzien?
- Deskundigheidsbevordering**
 - Sluiten de trainingen aan op de (dagelijkse) praktijk?
 - Is er verbreding en verdieping gewenst?
 - Hoe ontwikkelen de interveniënetwerken zich?
 - Wat werkt daarbij goed? Wat niet?
 - Wat betekent dit voor de loc'ers? De schoolorganisaties, de culturele instellingen? En wat voor de trainers/adviseurs?
 - Welke leervragen komen nog naar voren?
- Samenhang scholen en culturele omgeving**
 - Hoe komen verbindingen tussen scholen en culturele omgeving tot stand?
 - Welke vragen hebben scholen aan cultuurmakers?
 - Wat is er nodig om cultuurmakers adequaat producten voor en met scholen te laten ontwikkelen?
- Samenwerking HZ en samenwerking culturele instellingen**
 - Is er in de praktijk draagvlak voor inrichten van PLG's?
 - Doel, vorm en inhoud pilot? Wat zijn de verwachtingen?
 - Wie te betrekken?
 - Hoe inzichten te vertalen in kennisdeling, producten en ondersteunings- en samenwerkingsvormen met basisscholen?

2. Hoe werken de programma's onder regie van de regionale centra?

- Hoe ontwikkelt zich de vraag van de scholen naar culturele programmering?
- Wat is er nodig om de dialoog met individuele en clusters van scholen te voeren?
- Hoe kunnen de intermediairs optimaal aansluitend op de vraag?
- Hoe kunnen scholen gestimuleerd worden zich open te stellen voor activiteiten waarin artistiek inhoudelijk wordt geëxperimenteerd?

Planning Cultuurkwadraat

Cultuurnota provincie Zeeland	februari - maart 2016
Akkoord Uitgangspuntennotitie provincie, CPOZ, stuurgroep	20 mei 2016
Ontwikkel- en schrijffase projectplan 2017-2020	juli - september 2016
Toetsing door stuurgroep	7 september 2016
Toetsing bij CPOZ en gemeenten	8 september 2016
Feedback FCP	15 september 2016
Bijstellingsfase	15 september – 1 oktober 2016
Adhesieverklaring provincie	10 oktober 2016
Indiening aanvraag	14 oktober 2016
Opstellen stichtingsakte	Voor 1 maart 2017
Werving leden Raad van Toezicht	Februari 2017
Werving en benoeming programmaleider/bestuurder	voor 1 april 2017
Besluit huisvesting en facilitering stichting	Per 1 april 2017
Samenstelling kernteam	Vanaf januari 2017 operationeel
Afronding CE boven C-niveau/start nieuwe team C ²	Januari t/m april 2017